

Renașterea României

Abonamente:
pe un an 75 lei — 150 Cor.
pe 6 luni 38 lei — 76
pe 3 luni 19 lei — 38

Administrația:
Strada Pașii Noi, 11

Director: Eugen Goga
Redactor: I. U. Sorlicu
Redacție: Al. A. Hodos
Redacția:
Piața Drăculei Nr. 10

In fața României Mari

Am auzit, nu de mult, pe unul din cei mai buni distinși luptători pentru cauza neamului, următoarea constatare:

Din toate țările române, pe care sângeroasă luptă din ultimii ani le-au unit la oiață, cel mai organizat, cel mai superior economic și cel mai civilizată și mai înaintată în cultură, este România, și marea lui răspundere este de refacere, de întregire și de organizarea României mari!

Situația poporului român din Ardeal e cu totul privilegiată. Bucovina e prea copleșită de elemente etnice străine. Basarabia se resimte prea mult de efectele regimului țarist la o vreme veche, — liberă de prea puțin timp, lungi și nespuse de grele vicisitudini istorice, — prea mică, prea slabă, prea lipsită de mijlocuri pentru a-și fi putut forma, în împrejurările politice, o viață conformă cu genul și aspirațiile ei, — nu poate de sigur pretinde ca stadiul de dezvoltare socială să formeze punctul de plecare în viața cea nouă care începe.

Dar dacă se pune chestia aportului pe care are din țările reunite îl aduc în organizarea României mari, dacă e vorba, în deosebi, de cultura proprie, specific națională, marea din ele, atunci constatarea de mai sus cuprinde tot adevărul. În tot cazul, nu există nimeni care să negheze că în România, în afară de la marea noastră reală situație a lucrurilor.

E netăgăduit că buna organizare socială, dezvoltarea cât mai înaltă a învățământului public în genere tot ce pregătește și întreține educația cetățenească pe de o parte și violența de spirit și echilibrul moral pe de alta, sunt semne vădite de cultură. Totuși lucrurile nu constituiesc în fond decât partea pozitivă a situației actuale, care poate oferi unii din cele mai largi avantaje, dar pe care un popor, o serie de împrejurări potrivnice o pot să distrugă.

La o vreme înaltă și mai desăvârșită expresie, cultura unei națiuni este ceea ce națiunea însăși a putut aduce ca contribuție proprie civilizației umane. Ea trebuie căutată în opere de știință, în literatură, în artă și în toate domeniile genului național. Ea are astfel în ea ideal și etern, — omenii și societățile de azi și de mâine putând dispărea, lumina pe care o revărsă în lume neputându-se totuși stinge nicodată.

La o vreme înaltă și mai desăvârșită expresie, cultura unei națiuni este ceea ce națiunea însăși a putut aduce ca contribuție proprie civilizației umane. Ea trebuie căutată în opere de știință, în literatură, în artă și în toate domeniile genului național. Ea are astfel în ea ideal și etern, — omenii și societățile de azi și de mâine putând dispărea, lumina pe care o revărsă în lume neputându-se totuși stinge nicodată.

Această remarcabilă împrejurare nu acuză o superioritate de selecție în favoarea României vechi, nici nu crează pentru aceasta drept deosebire. Ceea ce libertatea politică a îngăduit României să facă în direcția aceasta, este și este totuși opera neamului românesc întreg, și nu va uita nicodată, nimeni, că Renașterea noastră națională și culturală s'a produs în țara, ca tot dela ardeleani, au primit românii în fața culturii contemporane, pentru a lupta cu ea ca ea nu unde trecuseră odinioară pe lângă neamului, precursori, — Miron și Neacșu, Costin, Dimitrie și Antioh Cantemir, Mitrofan Dosofteiu sau genialul aventurier spatarul lui Măneasa. Cine ar putea scrie, de altfel, despre cultura și culturală a României, fără a nu vorbi de sub toate stăpânirile trecute: Emilian, Haiduc, Cipariu, Pumnul...? Dar nu e mai puțin adevărat, că fără independența politică, la care după greie încercări a izbutit s'ajungă cele două principate unite, — suferit și gândul românesc n'ar fi căpătat nici unitatea cu care se ridică, nici orizontul care l-a îngăduit să se dezvoltă în toată libertatea.

De aceea centrul culturii române este în țară, unde a rămas tradiția, spiritul și organele fundamentale ale acestei culturi, unde sunt instituțiile sale cele mai înalte, unde se păstrează toate arhivele ca trecutului. Pentru aceasta, în noua constituție națională, Regatul, cu numeroasele instituții de orientalizm, cu înegalițiile-le de tot felul, chiar cu marea coexistență de analfabeți, — prezintă totuși cultura specific românească.

În fine, tot pentru aceleași cauze precum și în motivul că nimic n'o silește să-și întrerupă continuitatea vieții sale constituționale, România singura care oferă o administrație și o justiție de stare de a răspunde oricând funcției lor, țara care vine cu o viață publică formată, — aceasta înseamnă — cu o îndemănare și o pricepere mai mare în treburile publice, cu o pregătire mai temelnică pentru marile prefaceri în timpurile vechi și astfel fatal menită să devie sămburele organizațiilor politice și administrative nouă, țara cea mai solidă a construcției, pe care va trebui să se sprijine restul.

Nași vrea, făcând observațiile aceste, să ne bănuim că gândul, sau că cineva să deie sentimentului meu un înțeles pe care nu-l poate avea.

Ardealul a fost pentru mine țara visurilor mele de român. În dezrobirea lui am crezut, cu ea mai corădat și stăruitor credință, atunci când când nimic nu făcea să se întrevadă cât de apropiat era momentul izbăvirii.

Poporul român din Ardeal, pe care am știut să-l văd anume acum, în zilele aceste de renaștere și de fericire, îi datoresc o vie recunoștință pentru emoțiile rare și ațese pe care le-am trăit în mijlocul lui și pentru satisfacțiile pe care le-a găsit la el orgoliul meu de român.

Departat de mine gândul de a micșora sau ceva stralucirea pe care țara aceasta admirabilă o are în ochii mei, sau de a schimba în orice fel, raportul real al lucrurilor.

Dar am văzut adesea aici făcându-și drum, ca sentiment de neîncredere, de sfidare, de te-tere chiar, la adresa României vechi, — de sigur sub impresia produsă de aspectul luptelor politice și de libertății unei părți din presă.

Sunt încredințat că sentimentul acesta, care e nejustificat și nedrept, n'ar putea trăi decât în paguba armoniei sufletești de care avem neapărată nevoie; că el poate naște, la rândul său, idei greșite despre rolul, despre drepturile și despre datorile fiecăruia dintre noi.

Îtă de ce am ținut să ating această delicată chestiune, cu rimă clar de a vedea cuvintele mele trecând dincolo de gândul și de simțământul cald pe care au menirea să le exprime.

Sunt adesea lucruri care se știu, dar care totuși trebuie repetate mereu. Din rîndul lor fac parte sigur și adevărurile aceste, pe care nimeni dintre noi n'ar trebui să le uite:

Viața poporului român, deși deosebită în dezvoltarea ei trecută, a fost în realitate vecinic unitară, căci a urmat același curs, luptând cu aceleași greutăți, înaintând către același țel. România mare este astfel rodul eforturilor făcute de întreaga națiune. Cultura română este produsul genului național.

Nici o grijă cu privire la viața politică din țară; totul e pe cale de prefacere. Lucrurile de astfel nu sunt nici așa de rele, nici așa de primejdioase cum s'ar părea, — dovadă că în jumătate de secol, — România abea scăpată de sub suzeranitatea otomană, care o lăsase printre cele mai înaltele state ale Europei, a reușit totuși să realizeze progrese, care în raport cu timpul și mijloacele de care a dispus, stau pur și simplu miraculoase.

Asfel, cu ban și rău laolaltă, nu se poate spune că este cineva care aduce mai mult de cât celălalt. Fiecare vine cu ce l-au îngăduit împrejurările; și toți împreună aduc suflul României, întreg, indivizibil, etern...

Eug. Herovanu
fost deputat de Iași

Situația politică

O discuție destul de vie s'a încins în ultimul timp, în presa din Capitală între oficialii liberali și zărele opoziției cu privire la textul condițiilor de pace care s'au rezevate României. Am dat și noi la timp, și pe guvernul din București a făcut să se publice, după textul convenției speciale care ni se va supune spre semnare, unele amănunte asupra dispozițiilor care au determinat protestul delegațiilor României la Conferința de pace. Am publicat în același timp, după comunicările corespondenților noștri, și un rezumat al acestor dispoziții, care privesc drepturile minorităților și clauzele economice.

Întă însă, că din unele cercuri politice se afirmă cu stăruință că textul pașilor publicate în ziare ca fiind extrase din convenția care privește România, nu e de fapt decât o reproducere a convenției cu Polonia, în care s'a făcut numai o înlocuire a cuvântului „polonez” cu acela de „român”.

Oficioasele guvernului au dat o desminte categorică acestei afirmațiuni. Totuși, zărele opoziției, în și în special organul conservatorilor naționaliști *România*, stăruiesc în afirmarea că în convenția specială care privește România, și nu Polonia, se vorbește numai de obligația pe care România și-o ia de a respecta libertățile acordate minorităților — fără a prevedea vre-un control — și de unele concesiuni economice, de care ne-am folosit și noi în statele vecine nouă.

E, fără îndoială, o mare deosebire între cele două versiuni. Apropiatul viitor va arăta care e cea îndreptățită.

După cele ce ni se anunță din București, dl I. Brătianu, primul nostru delegat la Conferința de pace a și expediat printr'unul din secretarii legației din Paris, protestul pe care celalalt membru al delegației române, dl N. Mișu, îl va prezenta Conferinței de pace. Protestul conține declarația formală că actualul guvern al României nu poate semna tratatul de pace cu Austria, și nici convențiile care-l însoțesc.

Rămâne de văzut dacă acest protest va fi înmănat în momentul sosirii lui la Paris, sau da e și va fi predat atunci când ni se va remite spre încheiere tratatul cu Austria. În acest al doilea caz demisiunea ministrului Brătianu ar fi amănată până la 10 Septembrie ultimul termen acordat Austriei pentru a lua cunoștință de răspunsul Aliaților la contrapropunerile făcute de delegația austriacă.

Alegerile

— Prolungirea termenului de înscriere în listele electorale —

În urma unui ordin circular al Consiliului Dirigent, înscrierea în listele electorale a fost prelungită. Această hotărâre a fost luată avându-se în vedere numeroasele greutăți ivite în decursul acestei operații, care au făcut ca foarte mulți cetățeni să fie lăsați pe din afară.

După noile termene cari s'au fixat pentru înscrierea alegătorilor, urmează ca listele acestora precum și redactarea certificatelor să fie isprăvite la 5 Septembrie, afișarea listelor să se facă la 10 Septembrie, iar reclamațiunile celor cari n'au fost înscrși în liste să se termine la 15 Septembrie.

Operația înscrierii în liste a fost prelungită pentru aproape o lună. Cetățenii să se folosească deci, cu toții de acest ultim termen, pentru ca în alegerile de Constituantă să-și poată exercita, cu toții, dreptul lor de vot.

Libertatea alegerilor

Publicăm în altă parte știrea că, în urma unui ordin special al Consiliului Dirigent, înscrierea în listele electorale a fost prelungită până la 10 Septembrie. Campania electorală începe astfel printr'un act de dreptate față de toți alegătorii cari rămăseseră fără puțința de a-și exercita dreptul de vot. Anumite greutăți, fatale în mecanismul unei administrații noi, au făcut ca autoritățile să scape din vedere un mare număr de alegători. Mai mult decât atât. Cetățenii cari n'au fost cuprinși în listele încheiate până acum, — și majoritatea lor sunt locuitorii de prin sate, — n'au avut nici ei prilejul să oște într'un timp atât de scurt termenul pe care-l au pentru a-și depune reclamațiile la care aveau dreptul să recurgă.

De data aceasta, s'au luat toate măsurile ca scăpările din vedere să fie îndreptate. Autoritățile însărcinate cu alcătuirea listelor electorale vor avea un nou răgaz pentru această dificilă operație, iar cetățenii omiși se vor bucura de un nou termen de a cere înscrierea lor acolo unde au fost lăsați deoparte.

Se îndeplinește astfel una din stăruitorile cereri cari s'au ridicat în ultimul timp, în vederea campaniei electorale. Consiliul Dirigent a făcut, desigur, să arate că nu are nici un interes ca unii cetățeni să rămână în neputință de a-și exercita dreptul lor de vot, și că, chiar dacă ar avea acest interes, nu înțelege să împiedice participarea în alegeri mai ales a alegătorilor dela sate. Dar, mai rămâne încă o dorință exprimată în ultimul timp: libertatea alegerilor. Ceea ce se cere este desființarea cenzurii și libertatea întrunirilor publice.

Zărele din vechiul Regat anunță în această privință că guvernul din București a și hotărât să ridice toate îngrădirile care priveau campaniile de presă, menținându-se obligația pentru ziare de a nu atinge chestiuni cari privesc siguranța Statului. În același timp, întrunirile publice vor fi declarate libere.

Nu mai încapă nici o îndoială că e vorba aici de drepturi absolut necesare pentru a se asigura alegerilor puțința de a reprezenta adevărata voință a poporului. Există totuși, o împrejurare care împiedică înlăturarea completă a libertății în vederea alegerilor. Nu e puțin că s'a recunoscut, oricât ar include ochii asupra evenimentelor, că trăim încă vremuri turburi. Avem nevoie cât mai grabnic de o Constituție care să desăvârșască unitatea noastră politică, dar mai suntem încă în războiu pe două fronturi. Am proclamat în noile noastre hotare cel mai sincer regim de libertate, dar trebuie să ne temem încă de intrigiile dușmanilor cari vor să ne surpe noile noastre temelii de viață.

Întă pentru ce nu ne putem împăca ușor cu gândul că la adăpostul oferit de libertatea alegerilor să se strecoare toate curentele subversive cari vor să ne submineze.

Dar, lăsând la o parte această latură a unei campanii care nu e numai electorală, toate curentele politice cari se armonizează cu ideea de stat român, și își vor găsi dreptul de liberă exprimare.

Voința poporului va decide asupra ideilor, cași asupra oamenilor, cari vor fi mai de folos țării.

România și evenimentele din Ungaria

— Importanțele declarațiilor ale dlui I. Brătianu —

Di A. Casanora, trimisul special al ziarului „Excelsior”, a fost primit la București de dl Brătianu, primul ministru, care l-a făcut mai multe declarațiuni. Deși întârziate din cauza transmiterii, ele mai prezintă încă destul interes pentru a le reproduce.

În privința intervenției noastre în Ungaria, dl I. Brătianu a declarat următoarele:

— În definitiv ce ni se reproșează? Că am violat armistițiul? Dar, dați-mi voie, armistițiul acesta România nu-l recunoaște, ea nu-l poate recunoaște.

Dela început nu s'a luat nici o măsură pentru a-l face eficace. Ce-a urmat de aci? A urmat această stare de lucruri hibridă care a permis Ungurilor să exploateze după placul lor situația politică. S'a ajuns astfel la o scamatorie în genul celor dela teatrele de păpuși. Când totul s'a prăbușit, la Budapesta, a izbucnit revoluția. I s'a spus atunci Contelui Károly: „Să regulezi societățile”. — „Nu” scuzându-se, va răspunsul acestuia, adresându-l lui Bela Kuhn”. Acum Bela Kuhn a căzut și trebuie să stăm de vorbă cu arhiducele Iosif. Și nu e nici un motiv ca toate acestea să se sfârșească.

Întrebat ce crede despre situația din Ungaria dl Brătianu a răspuns:

— Politica țării, pentru a fi sănătoasă — mi-a răspuns dl Brătianu — va trebui să fie așezată pe o largă bază democratică. Nu prevăd nimic bun din întoarcea la putere a magnatilor, dacă se va produce. Și desigur că nu România poate fi acuzată că a luat vre-o parte la restabilirea arhiducei Iosif, care e dat totdeauna dovadă de puțină simpatie pentru populațiunea noastră.

Cât despre relațiile dintre România și Aliații, dl Brătianu a răspuns prin această scurtă formulă:

— România va fi întotdeauna dispusă să concilieze interesele sale cu marile interese politice ale Aliaților.

Revista „Ostland”

de G. Bogdan-Duică

III.

Dacă tratatul de pace germanică dela București ar fi rămas în ființă, Ungurii ar fi desființat pe România „lor”; Germanii ar fi colonizat țara românească împingând din Banat în Oltenia, din Sibiu pe valea Olteului, din Brașov pe Prahova, către București, Brăila, Galați și Constanța; iar Jidani Bucovinei ar fi fost repeziți în Moldova. Ar fi fost o jale de veacuri...

În București, un mișel străin — îl chiamă Schlawe și aș dori să auză că eu îl numesc un mișel — german, profesor la o școală românească superioară, a ținut, sub ocupație, o cuvântare, înscrisă într-o carte de aur a unei școlae nemțești din București, că noi Românii suntem o nație de Țigani, care nu se poate îndrepta decât printr'o inoculare energetică de colonizare germană. Iată ce era să fie patria noastră, dacă tratatul dela București ar fi rămas în ființă.

Noi suntem datori să ne punem o întrebare: Dacă mersul lumii ar fi luat acel drum, dacă generalismul Foch nu l-ar fi cotit spre distrugerea idealului teritorial pangerman, — care concetățean german ar fi luat apărarea poporului român. Cine dintre ei ar fi luptat de ex. pentru distrugerea „zoii culturale” a Iesulicului Apponyi sau pentru reducerea tuturor Czell-ilor din România la simplul rol de fabricanți, nu și la rolul de îmbrățișători (mascuini și femeni) ai noilor Goți înalțați spre Dunăre.

Care? Cine? Și totuși, eu zic: Noi nu le-am fi cerut-o interesul istoriei universale ar fi fost — spus în formula populară: *Care pe care*; noi nu am fi primit lupta; înfiorau în noi, îndată după pace, ideile de luptă, planurile de organizare; și — nu desădăduțiam.

Teritoriul de influență germană în Orientul Europei a fost și s'a dus: Parcă începem chiar a-l și uita!

Se pare însă că Ostland-ul — nu-l uită!

Library Club Insemnari zilnice

Aromânii...

Cunoaștem sforțările, pe cari le face neamul românesc dela Pind pentru păstrarea ființei lui etnice. Străduințele lor sunt urmărite cu dragoste și interes de acia cari țin ca nici o ramură din falnicul stejar al românismului să nu se vestețască. Este explicabilă durerea acestora, când în năzuințele lor spre lumină, anumți frați sunt jigniți de oameni, cari nu se pot înălța până la stințenia jertfei pentru neam.

Iată cazul dela Paris. Delegația Aromânilor sosită cu scopul de a cere libertatea națională și pentru persecutatul neam românesc dela Pind a fost înfruntată nu de un reprezentant al vreunei țări străine, ci de însuși reprezentantul României dl N. Mișu. Într'un interviu acordat corespondenților ziarului grecesc „Patris” diplomatul român declară relativ la cererile macedonenilor și la delegația lor:

„Cel cari compun această delegație sunt indivizi cari au de urmărit interese personale și nu se reprezintă decât pe ei înșiși...; nu sunt de loc îndemnați de către guvernul român, care n'are absolut nici un amestec în mișcarea care nu are nici o plângere în contra atitudinii autorităților elene ale Macedoniei față de populațiunile acestora.”

Mai adăoga apoi, că delegația României are convingerea că pretinsa delegație în numele Cuțo-Vlahilor e un organ pus în solda unei propagande strelne și că lucrează din îndemnul și în spiritul acesteia.”

Armași cu asemenea declarații, evident că Grecii se vor opune la orice concesiuni pentru România macedonenilor. Dar ne întrebăm: Era nevoie ca suflatul neamului acestuia să primească lovitura tocmai dela acela care este trimis acolo să-l aperse?

În zilele neutralității României s'a adus în discuție chestia românității diplomaților noștri. S'a relevat atunci faptul că majoritatea lor sunt de origine strelne, cu deosebire greci, — nu urmași ai fanariților, ci greci de proveniență mai nouă, oameni cari n'au rupt încă legăturile cu neamul din care descind, oameni cari se simt ceia ce sunt: fil al unui neam cu aspirații strelne de ale noastre.

S'a arătat atunci că de aceea interesele românești sunt trecute cu vederea în timp ce națiuni mai mici și mai puțin capabile de progres ne iau înainte în ce privește acțiunea diplomatică.

Au venit la conferința dela Paris delegații ai tuturor neamurilor cari vor viața lor proprie. Indiferent dacă s'a făcut ceva în interesul lor, sau nu, dar doleanțele le-au fost ascultate cu sentimentul datorit în fața durerii. Numai fil neamului nostru aruncați de soarte prin vâlile Pindului și-n Epir au trebuit să sângereze de noua durere pricinuită de vorbe, cari, dacă din punct de vedere diplomatic ar fi având vre un scop, din punct de vedere național sunt reprobabile.

De ce această curioasă față de strelni, când ei nu ne cruță nici o jignire? La fel s'a procedat fiind vorba de Românii din Serbia. Nici n'am amintit de ei, ca să nu jignim pe sârbi. Azi însă vedem că aliații noștri se gândesc la orice numai la preveniri față de noi nu. Când singuri ne desconsiderăm, cum vrem să ne apărăm alții?

Laokoon

După Ostland, — care știe, ca și noi, că istoria lumii nu se sfârșește cu păcile dela Paris — o parte din teritoriul pangerman trebuie să rămâie — german, atci, întreg, bine întepentit în paragrafii vltoroarei constituții a României!

Acesta trebuie să fie sensul cererii ca toți germanii României să fie bine asigurați în mod constituțional (staatsrechtlich), precum se află în fascicula II, p. 89.

Pe această pagină se zice: „Ca și strămoșii noștri, voim și noi acum să ne creem singuri noua noastră patrie germană de coloniști; și prin aceasta să contribuim în parte la soluția chestiunii germane în general.”

Cu alte vorbe:

1. Noi șăim cunoaștem și tratăm o chestiune germană generală, care ne privește: Acesta i însă pangermanismul, care nu trebuie să-i mai privească.

2. Noi șăim avem o nouă patrie de coloniști — în mijlocul Dacoromânelor: — Însă această patrie nu-i privește drept coloniști, ci li vrea cetățeni, care nu trebuie să se compare cu strămoșii privilegiați, li vrea cetățeni care nu cer ca singuri să-și croașcă rostul nouă, ci care primesc să și le croașcă împreună cu noi, cari suntem stăpânii prin curerie, dar stăpânii în numele civilizației moderne și al tuturor idelilor îndreptățite.

Cuvântul: *singuri* a fost, poate un cuvânt sentimental (negativ), răsărit din străvechia tendință a concetățenilor eși de a rămâne cât mai singuri, cât mai puțin turburați de interese care se desățoară însă pe aceiași pământ, în aceleiași sate și orașe și care nu-i pot iasa — singuri, decât dacă ele ar dispărea. Intenția aceasta acce interese nu o au însă.

*) „Wie unsere Vorfahren wollen wir uns nun allein unsere neue deutsche Kolonistenheimat schaffen und damit zum Teil mit beitragen zur Lösung der deutschen Frage im allgemeinen.”

In pasivitate

Ca un semn al nemulțumirii cu noua situație, o parte a intelectualilor unguri propagă pentru conaționali lor pasivitatea la vltoroale alegeri.

Întă cât vor fi ascultați și urmași de majoritatea elementului unguresc din țara noastră vom vedea. Fapt este că chiar din mijlocul ungurimel se ridică glasuri de protestare împotriva propovăduitorilor pasivității, cerându le să-și dea seama de realitate.

Nemulțumirile împotriva apostolilor șovinismului se vădesc tot mai mult și chiar în presa ungurească li se aduc imputări că prin propaganda lor au lăsat pe funcționari pe drumuri, îndemnându-i să nu depună jurământul de credință Regelui României.

Cui să mulțămască funcționarii ardeleni soartea lor tristă, se întrebă cel mai mare ziar unguresc? Ce vor face acești oameni, când vor înțelege că urmând pe mltinoși profesii al șovinismului, au ajuns nu pe pământul făgăduinței, ci într'un noian de durere? Să ne gândim la cele ce se petrec în Budape ta.

Dacă ungurii din Ardeal vor ca glasul lor, neville lor, să nu aibă răsunet în sfatul lui, n'au decât să urmeze pe falși profesii. Parlamentul se va convoca și fără dânsii. Numai cât a-tunci vom rămânea pe drumuri, dupăcum ar rămas funcționarii, cari n'au deus jurământul.

Întelegem că acest ton l-au adoptat zărele ungurești abia după ce au înțeles forța pe care o reprezintă România cu armata ei, abia după lovitura de moarte dată armatei lui Kun Bela și după ocuparea Budapestei. Oricum nemulțumirile exprimate în felul acesta față de agenții șovinismului sunt un indiciu că opinia publică ungurească din Ardeal începe să se familiarizeze cu realitatea.

Recunoașterea acestei realități va folosi în primul rând ungurilor.

Relațiile maghiaro-române

Ce declară Wekerle

Di Vasile Savel, primredactor al ziarului „Românul” a publicat o convorbire pe care a avut o cu fostul ministru președinte al Ungariei, Wekerle. Extragem din declarațiile făcute cu această ocazie următoarele observări, făcute de sigur sub presiunea împrejurărilor:

„Pe viitor, între România și Ungaria trebuie să existe cele mai bune relațiuni. Românii și ungurii au multe interese comune și în noua constituție a Europei, aceste două popoare trebuie să vadă că interesele lor merg la oiață.

Ar fi mai bine să ne ajutam reciproc și dacă se poate, să atragem în politica aceasta și pe bulgarii, de cari nu ne diferențiem prea mult. Căci, spune dl Wekerle, trebuie să știți că bulgarii nu sunt slavi. Dar aceasta nu-i o condiție. Dacă bulgarii vor voi să vină alături de noi, bine. Cred însă, într'at mă privește, că aceasta ar fi bine.”

Bulgaria și ieșirea la mare

Paris — Se pare că delegații antantelor ar vedea un inconvenient dacă Bulgaria ar fi cu totul lipsită de un port la Mediterană. Se așteaptă pentru discutarea chestiunii ca senatul american să hotărască asupra Ligii națiunilor și asupra mandatelor americane.

Informațiuni

Agencia „Dacia” primește știrea că Conferința de pace are intenția de a modifica unele dispozițiuni teritoriale și economice ale tratatului de pace cu Austria.

Di Costa-Foru, președintele „Asociației generale a presei” se află în trecere prin Sibiu. Cu acest prilej, dorește să aibă contact cu reprezentanții presei din Ardeal, dsa chlamă la o agapă colegială la „Unicum” mâine seară.

Din Arad se anunță că în scurt timp familia regală va vizita acest oraș de curând eliberat de sub stăpânirea streină.

Mâne seara pleacă din Sibiu două trenuri cu repatriați; și anume trenul repatriaților austriaci spre Viena, având în frunte pe Sibiu — Arad — Solnoc — Czig — Pesta — Viena, și trenul repatriaților unguri spre Budapesta, având în frunte pe Sibiu — Cluj — Oradea — Solnoc — Râkos — Budapesta.

Imbarcarea se începe de azi.

Corpul 7 de armată aduce la cunoștința tuturor persoanelor militare, că dela 21 August până la alte dispozițiuni pleacă în fiecare săptămână din Sibiu unul până la două trenuri de repatriați spre Budapesta și Viena, iar într-un timp corespunzător vor urma contracturii. Afară de aceea în zilele proximă va pleca tot din Sibiu un asemenea tren în Jugoslavia.

Cel interesați sunt invitați a și înalta cererile la biroul repatrierei din resortul de Interne.

Averea trecută prin contrabandă aeriană de pilotul Wilhelm de Wied din Germania în Suedia valorează șapte milioane de mărci.

„Le Temps” a publicat relații despre starea deplorabilă în care au fost lăstate ținuturile românești ocupate de navăliorii nemți, turci, unguri și bulgari. Iată ce scrie ziarul francez în această privință:

„Lipsa de vestimente în anumite regiuni devastate ale României este atât de desăvârșită în cât foarte des țăraocele sunt obligate să-și confecționeze o îmbrăcăminte din frunze.

„Matorul Twose, directorul Ajutorului civil, al Crucii roșii americane, în România, a constatat-o în cursul unui turneu de inspecție în micile sate de pe țărmul Mării Negre.

„În multe sate, scrie el, femeile confecționează pentru copii lor haine din fire de trestie. Am văzut într-un grajd mic fețe care aveau ochii în trestie făcute din frunze groase cuse cu fibre de trestie.”

Societatea comunală de tramvae a obținut autorizarea de a cumpăra din Transilvania 500—1000 cai, necesari pentru punerea în circulație a tramvaelor pe vechile linii, până la transformarea lor în linii electrice.

Greva chelnerilor din Sibiu care durează de Sâmbătă, nu s'a aplanat încă, deoarece cererile greviștilor n'au fost satisfăcute.

Publicul din restaurante și cofetării s'a servit și astăzi în mare parte tot singur. Uoii dintre patroni au luat măsuri pentru a pretimpina lipsa personalului, așa că greva nu s'a resimțit prea mult.

Se caută o cameră mobilată pentru un tânăr. Se cere loc liniștit și lumină electrică. Poate fi și departe de centru. A se adresa la redacția acestui ziar.

In ajutorul orfanilor de război

Un apel către toți negustorii români de pretutindeni

Întruirea intimă a comercianților români din Transilvania, Banat, Maramureș și Crișana ținută cu ocazia serbării jubileare de 50 ani a „Astei” la 1911 în Blaj a convocat primul congres al comercianților români, în Sibiu în 1919. Sămânța aruncată în pământul românesc sub oblăduirea ungurească de atunci a răsărit acum în pământul românesc recucerit, în România-Mare.

Primul congres al comercianților români în România mare ținut la Sibiu în 29 Iunie a. c. a hotărât și înființarea Asociației proiectată la 1919.

Fiecărui bun român trebuie să-i salte inima de bucurie, că de fapt în România Mare s'a pornit un curent sănătos, pentru bine și frumos. Nu este însă destul atât, trebuie cântat ca acest curent să nu slăbească ci din contră să ia un avânt cât mai mare. Nu e destul că am pus piatra fundamentală „Asociației” ca mâine a băncii și poimâne a organului nostru de publicitate.

Trebuie de pe-acum să ne îngrijim de materialul necesar pentru edificare.

Trebuie să începem totdeauna și creșterea copiilor noștri pe terenul comercial.

Să nuzim a primi pentru această carieră elementele cele mai bune, mai pline de viață. Să angajăm deci astfel de băieți și în locul prim să preferăm orfanii aceluia care ne-au eliberat din sclăvia milenară și cari au căzut pe câmpul de onoare, pentru neam țară și dinastie. Să-i primim pe acești orfani în familiile noastre cu toată dragostea de neam și să ne îngrijim de ei ca de copiii noștri proprii.

În forma aceasta se va putea ajunge la aceea ce cu toții dorim, a avea o clasă de negustori aleasă, gata în totdeauna la orice sacrificiu.

Eu unul doresc să primesc doi băieți isteți cu două trei clase de liceu, din acel orfan amintit, promițând a fi locitorul părintelui lor.

Pe aceștia voesc botărit să văd în bine — de aceea mă voi interesa — atunci când se vor elibera de calfe — a-i plasa în centre mai mari comerciale — și la timpul său a-i ajuta la fondarea existenței lor, un lucru ce toți comercianții români ar trebui să-l facă.

Mamele sau tutorii cari doresc a aplica copiii lor asemenea și negustorii cari au lăsat de astfel de băieți să se adreseze subsemnatului.

Aurel Popescu, comerciant și prim vicepreședinte al „Asociației comercianților români”.

Constituirea societății „Industria Ardealului”

În ziua de 29 August 1919 s'a ținut la sediul „Societății Industria Ardealului” din Brașov adunarea generală a susnumitei societăți, sub presidenția dlui Dr. Iancu Meșianu. Au luat parte la adunare 64 acționari.

Sedința s'a deschis prin cuvântarea președintelui societății, care în cuvinte însuflețite arată, că soarele care a răsărit pentru Români a adus unitatea politică a tuturor ținuturilor locuite de Români. Ea nu va fi însă de ajuns dacă, nu va avea alături de ea și unitatea economică, prin care se poate asigura propășirea României-Marii.

Mai departe face expunerea subscripțiilor făcute în Regat și Ardeal, care a avut de rezultat că pentru cele 3 mil. 500 mii cerute, s'au scris peste 4 mil. jumătate lei. Sobolniază succesul frumos și urează propășirea societății.

La orele 1 jumătate în restaurantul „Coroana”, s'a servit un dejun tuturor membrilor și acționarilor ce au luat parte la sedință.

Di președintele Meșianu ridică un toast în sănătatea M. S. Regelui Ferdinand cel mai mare cetățean al României, care a muncit și a dat prileji îndeplinirii visului de veacuri al Românilor, prin care s'a dat ocazia înființării acestei societăți.

Urmează toasturile dlui; prefect Baulescu, general Valeanu, Paul, președintele camerei de comerț Schnell, Ioanțescu, Cipu, Goroși și Dr. Costișescu, care subliniază că puterea unui stat, stă în primă și strânsă legătură cu dezvoltarea sa economică.

Reuniunea meseriașilor din Sebeșul - săsesc

Convocare

Încurajați de răsunetul ce l-a avut la toată clasa de milloc apelul adresat de reuniunea meseriașilor „Andrelana” din Sebeșul-săsesc, subscrișii ne luăm voie a invita toate Reuniunile meseriașilor din Ardeal, Banat și părțile ungurene la o sedință consultativă, care se va ține la 14 Septembrie a. c. orele 10 a. m. în Sibiu, în sala festivă a Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, strada Bruckenthal Nr. 17.

La această sedință se va discuta chestia ținerii unui congres al tuturor reuniunilor de meseriași, se va fixa ziua și locul congresului și se va stabili ordinea de zi pentru congres.

Drept aceea rogăm pe onor. reuniuni să trimită câte 2-3 delegați la această sedință. De adăpostirea delegaților se va îngriji comitetul Reuniunii meseriașilor din Sibiu.

Delegații sunt rugați ca până Sâmbătă în 13 I. c., să anunțe prin depeșă sosirea lor la Sibiu.

Ioan Bălu, preș. Reun. „Andrelana” din Sebeșul-săsesc. Victor Tordășianu, preș. Reun. meseriașilor din Sibiu.

Tratatul cu Austria

Viena. — Opinia publică de aci a primit cu indiferență știrea dela Paris, că semnarea tratatului de pace cu Austria a fost anunțată la 10 Septembrie. Populațiunea nu își face mari speranțe, că conferința de pace va modifica în mod esențial condițiunile spre a asigura vitalitatea temelnică republicii Austriei germane.

Ultima oră

Tratatul cu Germania

O notă a dlui Clemenceau cu privire la chestiile militare

Lyon. — Președintele Conferinței de pace a trimis joi baronului von Lersner o notă, prin intermediul comisiei militare inter-aliatelor dela Trianon. Este pentru prima oară când dl Clemenceau corespunde cu delegația germană.

Se afirmă că această notă trebuie să se ocupe de chestiuni militare, pe care baronul Lersner le va discuta ulterior cu Consiliul de război interaliat.

America și tratatul de pace

Paris. — Din New-York se anunță că președintele Wilson a ajuns la convingerea că nu va putea obține ratificarea tratatului de pace cu Germania decât cu luptă foarte grea și aprigă. Spre a asigura ratificarea președintele Wilson și-a exprimat intențiunea de a se adresa printr-un manifest poporului american, cerând sprijinul acestuia împotriva senatului, și exercitarea de influență asupra senatorilor ca să ratifice tratatul de pace. Situația politică în America este foarte neliniștitoare din cauza aceasta și se așteaptă grele lupte politice. (Ag. Dacia)

Reluarea legăturilor comerciale cu Germania

Paris. — Presa franceză se ocupă cu oarecare mirare de faptul că peste 1700 de camere de comerț din America au trimis reprezentanți în Germania spre a înfăptui reluarea de legături comerciale avantajoase cu negustorii germani. Ziarul „Le Petit Parisien” atrage atențiunea guvernului francez asupra faptului că din partea Franței nu s'a făcut nimic până acum pentru aranjarea de legături comerciale favorabile cu Germania și că Americanii tind să acapareze toate piețele europene pe seama mărfurilor proprii păgubind astfel comerțul Franței. (Ag. Dacia)

America sprijinește pe Unguri?

Budapesta. — Un mare consorțiu de finanțari americani urmează de câțiva vreme tratative cu reprezentanții Ungari în vederea clăririi unor mari capitale americane în Ungaria. Cercurile democratice de aci explică cu aceste tratative interesul deosebit pe care delegații de pace americani îl manifestează față de Ungaria împotriva voinei aliaților și mai ales împotriva intereselor României. Anumiți politicieni unguri vor să capteze sprijinul Americii prin asemenea concesii economice daunătoare țării. (Ag. Dacia)

Chestiunea Fiumei

Atitudinea consiliului național italian — Belgrad. — Presa de aci este foarte revoltată împotriva faptului că consiliul național italian din Fiume și-a rechemat pe reprezentantul

Retragerea guvernului Friederich

Seghedin. — Din Budapesta se anunță că noul guvern a domnului Friederich recopozând cerințelor democratice a fost silit să retragă.

Situațiunea politică este foarte nesigură cauza activității unora din reprezentanții aliaților.

Budapesta. — Partidul social democratic a hotărât să lupte prin toate mijloacele împotriva reinstăpânirii vechiului sistem politic în Ungaria. Aliații s'a organizat o mare manifestațiune politică din cauza căreia circulația tramvaelor electrice a fost oprită timp de 3 ore.

Legăturile între occident și Balcani

Paris. — La Paris s'a întrunit zilele acestea conferința tehnică de pe lângă Conferința de pace. La a doua întrunire la 6 Septembrie va discuta programul relațiilor internaționale cale ferată. Anume organizarea definitivă a Sibiului, calea ferată directă Paris — București — Paris — Belgrad. La 15 Octombrie va începe Belgard vor fi îndreptate până la Athena. Trenul Paris — Praga — Varșovia va funcționa la 15 Septembrie. Se va adopta o convențiune Paris pentru înlocuirea convențiunii din Bern privitoare la unificarea de taxe și orice dispozițiiv transport internațional.

Impotriva colportorilor de știri

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25
1. Vor fi considerați ca infractori:
a) acei cari, fără rea credință, prin calumnia publică, gâri, trenuri, pe străzi etc. se comunică, colportă, comente în orice chip știrile de război, în imagini, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și de locuirea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiuni privitoare la armata română.
2. Această infracțiune se va judeca condamnând de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și amendă până la 2000 lei.
Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trahă, se aplică pedepsele prevăzute de legea penală vigilenă în timp de război.

Cenzurat de Al. A. Hodos

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La magazinul GR. CRISTEA & C. BUCUREȘTI, Calea Victoriei 102. (Piața Palatului Regal) Sosind un nou transport important de material de reparat pneuri, se vinde: Plastic cal. I superior, pentru reparat camere cu lei 150 kg. PLASTIC calitate curentă cu lei 125 kg PÂNZA gomată 2 fețe „ „ 120 m PÂNZA gomată o față cu lei 70 m PARA de calitate superioară „ „ 125 kg CROISANTE de orice dimensiuni, cu PREȚURI REDUSE Atelierelor de reparațiuni, garajelor din provincie, li se fac PREȚURI DE EN GROS

Doi învățăcei cauz pentru prăvălia mea de tot soiul de mărfuri. Condițiunile: au să servească 4 ani dela intrare, pe durata cărora eu mă îngrijesc de toată întreținerea lor: vîpt, locuință îmbrăcăminte. Afară de aceasta pentru tot anul depun pe seamă lor câte 1000 cor. la Asociația Com. români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, la care sumă totală vor avea drept când își vor începe cariera de comercianți de sine stătători. Petru Bârsan, mare comerciant în Bozoviciu, jud. Caraș-Severin, președintele Asociației Comercianților români.

Instiințare! Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că am deschis în strada Nouă Nr. 16 un atelier de zugrăvire, primind orice fel de lucrări de zugrăvire de case și țasade în cea mai modernă executare cu prețuri foarte avantajoase. Rugând a onora această întreprindere nouă, am onoare a semna cu toată stima FRITZ LANDAUER zugrav 634 2-2 strada Nouă Nr. 16.

ANUNȚ Banca Centrală pentru Industrie și Comerț s. p. a. din Sibiu oferă spre vânzare mai multe vagoane de peatră acră (Alaun) și sare amară pe lângă prețuri foarte avantajoase ab fabrică și livrabilă îndată. Doritorii binevoiască a se adresa Băncii, unde pot primi informațiuni mai detaliate și achita contravaloarea cantităților ce doresc a cumpăra. Banca Centrală Sibiu, strada Cîsnădiei No. 7, II.

un pian de inchiriat ori de cumpărat. Dr. Preda, Spitalul de alienați. Vasilină farmaceutică albă și galbenă Vasilină industrială (Consistențefette) 651 10-12 unsoare pentru osii oferă cu expediție promptă Fabrica de produse chimice G. Florescu, Bacău, (Moldova)

Mioșia (ca. 40 jug. cat.) a fostului notar com. Marin din Ilimbav să vinde din mână liberă pe lângă condițiuni favorabile. Doritorii să se adreseze la cancelaria adv. Dr. Mátyás în Sibiu unde vor primi informațiunile necesare. Mioșia se poate cumpăra și în întregitate și și separat după parcele.

CONCURS. La Resortul Afacerilor Industriale, Secția V. Direcțiunea Măsurilor și Greutăților, să primesc 15 (cincisprezece) candidați, pentru a fi pregătiți și pe urmă împărțiți ca funcționari la oficiile de măsură și greutăți în Transilvania, Banat și ținuturile ungurene locuite de Români. În vederea pregătirii candidaților pentru serviciul verificării măsurilor și greutăților, se va organiza la Sibiu un curs special de 10 (zece) săptămâni. La acest curs vor fi admisi numai absolvenții școlilor înalte de tehnică, sau acei candidați cari au depeș cel puțin examenul de maturitate la o școală reală și cunosc limba românească. Petițiile provăzute cu documente de studii, de botex și indigenat în original sau copie legalizată, sunt a se adresa Consiliului Dirigent, Resortul Afacerilor Industriale la Sibiu până la 15 Septembrie a. c. Participanții la cursuri vor primi din partea Resortului un ajutor lunar de 800 Cor. pentru acoperirea trebuinței de trai și 150 Cor. pentru cheltuielile de călătorie la Sibiu. După absolvirea cursului și depunerea examenului, candidații vor fi denumiți prin decret în clasa de salarizare conform ștudiilor absolvate și vor fi împărțiți la Oficiile de Măsură și Greutăți în Transilvania, Banat și ținuturile ungurene. pt. Șeful Resortului: Secretar General: Ing. E. Muntean m. p.

Președintele Curții de Apel. Târgul-Murăș. Nr. Pres. XIV. A. 21.-1919. Concurs În circumscripția Curții de Apel Târgul Murăș, sunt vacante posturi de practicanți judecătorești. Pot concura juriști absolviți cari au rigurosul pozitiv, în lipsa căruia vor fi numiți numai cu titlu provizoriu. Cererile se vor adresa către Președintele Curții de Apel Târgul-Murăș Condițiunile detaliate au apărut în Gazeta Oficială. Târgul-Murăș, 15 August 1919. Pentru președintele Curții de Apel: Dr. Ioan Popovici, preș. de senat.

Caut un candidat de avocat un adjunct, precum și 2 dactylografe pe lângă condițiuni favorabile. Dr. Mátyás Lázár, Sibiu, Strada Cîsnădiei 28.

Pentru sezonul de toamnă recomandăm din depozitul nostru: săpătoare, mori de sfeclă, poame și struguri, stîrce, fuse pentru stîrce, compresoare de ulei, topitoare de in, mori de tescuit, mori transportabile și accesorii pentru mori, darace, mașini de dărăcit, scrinciobe etc. Reparațiuni se execută prompt. Prima Turnătorie de fier sibiană și fabrică de mașini agricole pe aștinii. Piața fânului 1. AVIZ. Subsemnatul aduc la cunoștința onor. public că reînforcându-mă din război mi-am redeschis prima fabrică Transilvană (fostă ces. și reg. privilegiată) de case de fier și oțel pentru păstrat banii și documente, sigure contra focului și spargerii și lăcătueră de ară și construcțiune, unde primesc toate comanda pentru case de fier și oțel în orice măsurime și dimensiune precum și reparatur, decoluri, și transportări de casa. — Totodată primesc ori și ce comanda pentru mașini de gătit (cuploare de bucatărie) la hoteluri, ospătării și popote, literarea în cel mai scurt timp garantând pentru construcție perfectă și soliditate. Primesc comanda de construcțiune ca porți de fier, gri ajuri, balcoane, merchize luminoase, ferestre de fier și grilajuri de mormănt. Casa gata Nr. 3 și 5. Atrag atențiunea onor public a nu confunda fabricatele mele făcute conștienș și solid cu alte fabricate făcute din material slab și prin urmare fără valoare. — Rugând pe prea onor. public pentru binevoitorul sprijin, semnez. — Cu distinsă stimă E. PURECE, Sibiu, Elisabethgasse 34.